

Miljøgodkendelse til produktion af slagtesvin og smågrise

Thorsmindevej 1, 8670 Låsby

Juni 2021

DATABLAD

Beliggenhed	Thorsmindevej 1, 8670 Låsby
Ejer	Poul Jakob Bønlykke
Adresse	Lyngbygårdsvej 25, 8220 Brabrand
Tlf. nr.	20285885
E-mail.	pjb@lyngbygaard.dk
Matr. Nr. og Ejerlav	2a og Kalbygård Hgd., Låsby
CVR nr.	26114675
CHR. nr.	100613
Ejendomsnr.	7460010495
Driftsansvarlig	Overgård Svineproduktion APS
Brugstype	IE-slagtesvin og smågrise
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Godkendelses dato	03.06.2021
Næste revurdering	2029

Indhold

1.	Afgørelse	5
1.1	Godkendt produktionsareal	5
1.1.1	Frist for udnyttelse	5
1.2	Vilkår	6
1.2.1	Generelle vilkår	6
1.2.2	Vilkår om produktionsareal	6
1.2.5	Vilkår om støj	6
1.2.6	Vilkår om håndtering af affald	7
1.2.7	Vilkår om bekæmpelse af skadedyr	7
1.2.8	Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand	7
1.2.9	Vilkår om egenkontrol	8
1.2.3	Vilkår til forebyggelse af uheld	8
1.2.4	Vilkår ved ophør	8
1.3	Alternativer	8
1.4	Offentliggørelser	8
1.5	Klagevejledning	9
1.6	Resume af godkendelse	10
2.	Ansøgning og Miljøvurdering	12
2.1	Lovgivningsmæssig baggrund	12
2.2	Beskrivelse af det ansøgte projekt	12
2.3	Produktionsareal og husdyrhold	13
2.4	Anlæg og Beliggenhed	13
2.4.1	Faste afstandskrav	13
2.4.2	Opbevaringskapacitet	14
2.4.3	Affald	15
2.5	Lugt	15
2.6	Andre potentielle nabogener	16
2.6.1	Skadedyr	16
2.6.2	Støv	16
2.6.3	Støj	17
2.6.4	Lys	17
2.6.5	Transporter til og fra ejendommen	17
2.7	Jord, grundvand og overfladevand	18
2.7.1	Jord og grundvand	18
2.8	Natur	18
2.8.1	Natura 2000/Kategori 1 natur	19
2.8.2	Kategori 2 natur	21
2.8.3	Kategori 3 natur og Skov	22
2.8.4	Bilag IV arter	25
2.9	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	26
2.10	BAT	26
2.10.1	Ammoniak	27
2.10.2	Fodring	27
2.10.3	Vand- og energiforbrug	28
2.10.4	Management og miljøledelse	28
3.	Overskrift 1	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

1. Afgørelse

1.1 Godkendt produktionsareal

Skanderborg Kommune har den 15. december 2020 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse for husdyrproduktionen på Thorsmindevej 1, 8670 Låsby, matrikel nr. 2a m.fl. omhandlende følgende:

Skanderborg Kommune meddeler hermed godkendelse til et produktionsareal på 1520 m² på Thorsmindevej 1, 8670 Låsby, bestående af:

- 1520 m² stald med drænet gulv + spalter (smågrise: 50%/50%; slagtesvin: 33%/67%).

Staldanlægget kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til *Husdyrbrugloven*¹ – samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*², som begge har til formål at begrænse forurening og gener fra erhvervsmæssige husdyrbrug.

Afgørelsen er truffet på grundlag af ansøgning nr. 223413, herunder de beregningsmodeller, som indgik i ansøgningssystemet d. 15. december 2020 og kommunens registreringer og vurderinger. Se yderligere under afsnit 3.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Projektet forudsættes at leve op til de gældende vand- og naturplaner.

I december 2003 gav den daværende Ry kommune en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kap. 5. Via en anmeldelse efter § 19 i husdyrgodkendelses bekendtgørelsen blev dette ændret til 9.400 slagtesvin 30-104 kg i juni 2011. Godkendelsen blev revurderet i december 2011.

Hvis denne godkendelse påklages og derefter hjemsendes, eller ændres til et afslag, vil tilladelsen til 9.400 slagtesvin (30-104 kg) fortsat være gældende.

Miljøgodkendelser efter § 16 a skal revurderes 8 år efter godkendelsen er givet første gang, og derefter hvert 10. år.

I øvrigt gøres opmærksom på, at godkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation, dyrevelfærdskrav eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

1.1.1 Frist for udnyttelse

Senest 6 år efter tilladelsen er meddelt, skal godkendelsen være udnyttet. Det vil sige at produktionen skal være startet.

¹ Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1572 af 20. december 2006 og ændringslov nr. 520 af 1. maj 2019.

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 1261 af 29. november 2019.

Hvis ikke godkendelsen har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet.

1.2 Vilkår

Denne godkendelse meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

1.2.1 Generelle vilkår

1. Et eksemplar af nærværende godkendelse skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om indholdet i godkendelsen.

Landbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen, herunder de vilkår som er stillet for godkendelsen.

2. Beredskabsplanen skal være umiddelbart tilgængelig for alle med ærinder i stalden.
3. Opbevaring af diesel og fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

1.2.2 Vilkår om produktionsareal

4. Godkendt produktionsareal (Tabel 1-1)

Tabel 1-1: Godkendt produktion

Staldnavn	Dyretype	Produktionsareal	Gulvtype	Ventilation
BBR 7 Slagtesvinestald	Flexgruppe: Slagtesvin/smågrise	1520 m ²	Smågrise: Drænet gulv + Spalter (50%/50%). Slagtesvin: Drænet gulv + Spalter (33%/67%).	Mekanisk ventilation

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

1.2.5 Vilkår om støj

5. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier Tabel 1-2:

Tabel 1-2: Oversigt over grænseværdier for støj i forskellige tidsintervaller og med forskellig midlingstid.

Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
--------------	-------------	-------------

Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref.tid 7 timer
<i>Lørdage</i>	<i>Kl. 14.00-18.00</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>Ref.tid 4 timer</i>
Søn- og helligdage	Kl.07.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref.tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref.tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

1.2.6 Vilkår om håndtering af affald

6. Affald skal opbevares på en måde, som ikke medfører forurening af omgivelserne, herunder jord, grundvand, vandløb eller luft.
7. Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f.eks. i form af kvitteringer fra aftagende firmaer.
8. Døde dyr skal anmeldes til afhentning senest inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet. Hvis opbevaringen sker i en container, kan det vente indtil containeren er fuld, dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter påfyldning af containeren er begyndt.
9. Døde dyr skal i tidsrummet indtil afhentning opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

1.2.7 Vilkår om bekæmpelse af skadedyr

10. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Danmarks Jordbrugsforskning, skadedyrlaboratoriet.
11. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

1.2.8 Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand

12. I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden således, at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.
13. Der skal anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken, eller der skal anlægges en læsseplads, hvorfra spild ledes til en opsamlingsbeholder.
14. Gødning og vaskevand fra udleveringsrampen skal ledes til gyllekanalerne eller til en opsamlingsbeholder og videre til gyllebeholderen.
15. Flydende foder eller gødningsstoffer må ikke ved spild kunne afledes til dræn eller vandløb.
16. Spildevand fra vask af stalde betragtes som flydende husdyrgødning, som skal ledes til en gyllebeholder, da det kan indeholde rester af foder og gødning.

17. Opbevaringsanlæggene for husdyrgødning på ejendommen skal have en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.
18. Gyllebeholderen skal have fast overdækning eller naturligt flydelag.
19. Såfremt der anvendes pumpe til overpumpning af gylle fra gylletanken, skal der etableres en befæstet læsseplads med afløb til godkendt opsamlingsbrønd for opsamling af eventuelt spild.

1.2.9 Vilkår om egenkontrol

20. Det skal kunne dokumenteres at ovenstående vilkår er overholdt. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - Dokumentation for 9 måneders opbevaringskapacitet
 - Tæt flydelag på gyllebeholdere uden telt
 - Dokumentation for håndtering af affald
 - Forbrug af vand og el
 - Dokumentation for fasefodring
 - Dokumentation for min. 100 pct. fytase eller andet letfordøjeligt uorganisk fosfor
 - Miljøledelse; miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.
21. Miljøledelse – Miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.

1.2.3 Vilkår til forebyggelse af uheld

22. Landbruget skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.
23. Pumpning af gylle til gyllevogn skal ske under opsyn. Pumpeanlægget til og fra gyllebeholderen skal være udformet, så pumpen ikke kan aktiveres ved et tilfælde, evt. ved brug af nøgle.
24. Der skal foreligge en beredskabsplan på ejendomme, med relevante kort og telefonnumre.
25. Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

1.2.4 Vilkår ved ophør

26. Ved ophør af driften på ejendommen skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

1.3 Alternativer

Da der er tale om godkendelse af en allerede eksisterende produktion i et eksisterende anlæg, har der ikke været overvejet alternativer.

0-alternativet ville være at fortsætte på den eksisterende miljøgodkendelse.

1.4 Erhvervmæssig nødvendighed

En ny miljøgodkendelse er erhvervmæssigt nødvendig for ejendommen for at kunne bevare en effektiv og tidssvarende slagtesvineproduktion.

Slagterierne har over en årrække hævet den ønskede slagtevægt, dette har gjort, at ejendommen med det tilladte dyrehold skulle producere færre grise, hvis de skulle være større, som ønsket fra slagterierne. Med en ny godkendelse er det muligt løbende at tilpasse produktionen til efterspørgslen fra slagterierne.

Der søges om en fleksibel godkendelse til smågrise og slagtesvin, dette er gjort for at have muligheden for at sætte grise ind i staldene ved f.eks. 27 kg, hvor en gris kategoriseres som en smågris, frem til 31 kg.

1.5 Offentliggørelser

Første udkast til afgørelsen blev den 20. april 2021 sendt i høring hos ansøger og konsulent.

Naboer inden for konsekvenszonen (632 m) og sagsparter fik ved brev af 29. april 2021 udkastet tilsendt, og blev orienteret om at de havde mulighed inden for 30 dage at indsende eventuelle kommentarer til Skanderborg Kommune indtil den 29. maj 2021. Der kom ingen bemærkninger.

Afgørelsen om godkendelse af husdyrproduktionen Thorsmindevej 1, 8670 Låsby, er truffet den 3. juni 2021 og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside <https://www.skanderborg.dk/aktuelle-hoeringer-og-afgoerelser>, den 7. juni 2021.

1.6 Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyrbrugloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest den 5. juli 2021.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af nmkn.dk. Klageportalen ligger på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse af afgørelsen i klageperioden, og mens en eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører

til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrbrugloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrbrugloven*.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Overgård Svineproduktion APS
Anne Kirkegaard
Borgere som har henvendt sig i høringsfasen

Navn	E-mail
Styrelsen for patientsikkerhed, tilsyn og rådgivning Nord	trnord@stps.dk
Det Økologiske Råd	husdyr@ecocouncil.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dnskanderborg-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg lokalgruppe	skanderborg@dof.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening	mail@dkfisk.dk
Forbrugerrådet	fbr@fbr.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	ae@ae.dk

1.7 Resume af godkendelse

Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der søges om ny miljøgodkendelse af det eksisterende anlæg. Der bygges ikke nyt, og den nuværende drift fortsætter.

Forurening og gener fra husdyranlægget

I ansøgningsystemet er lugt- og ammoniakemission beregnet. Alle lugtgenekriterier og depositions-krav er overholdt.

Alle de faste afstandskrav i loven er ligeledes overholdt.

Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Da der ikke bygges nyt, er der ingen ændring af de landskabelige og/eller kulturhistoriske værdier.

BAT

Produktionsanlægget lever op til BAT, da de nationale regler for IE-brug overholdes, de nationale regler for udbringning af husdyrgødning overholdes, og staldindretning og fodring overholder det beregnede ammoniak-BAT krav.

Afgørelse

Med en godkendelse efter den nugældende *Husdyrbruglov*, hvor der godkendes et produktionsareal, giver det en større fleksibilitet i produktionen, end med miljøgodkendelsen fra 2003.

Da alle kriterier i *Husdyrbrugloven* er overholdt, giver Skanderborg Kommune den ansøgte miljøgodkendelse.

2. Ansøgning og Miljøvurdering

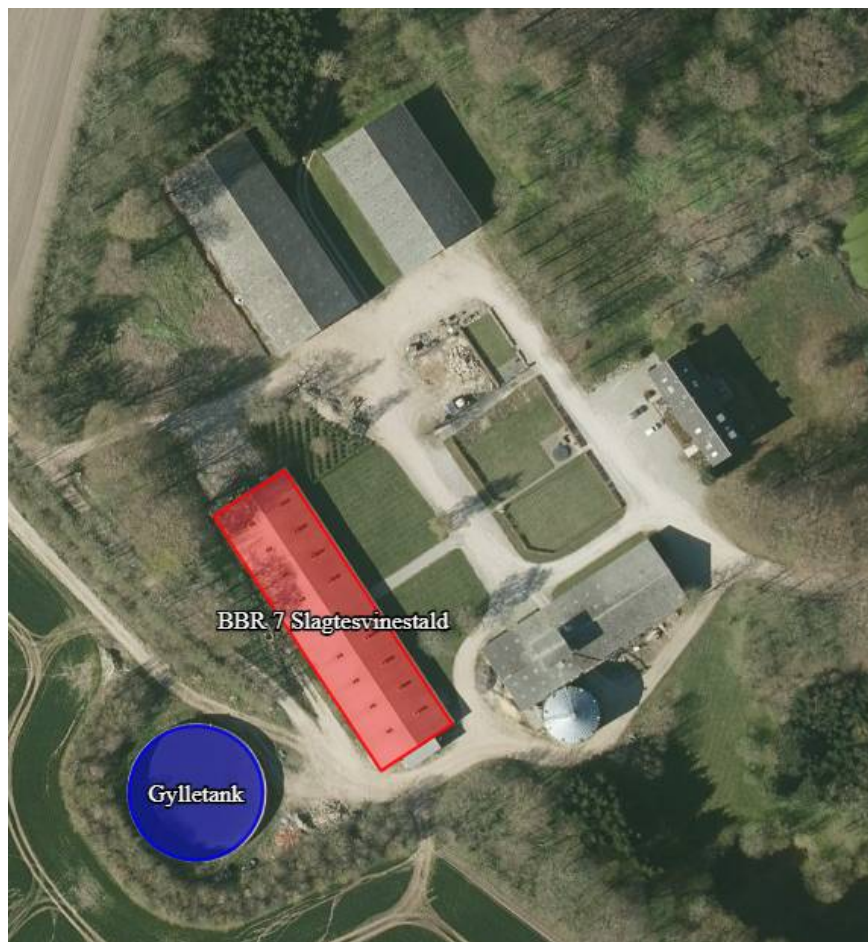
2.1 Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til et staldareal med mere end 100m², og med mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, skal anlægget vurderes i henhold til § 16a i *Husdyrbrugloven*. Denne godkendelse er således udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvori EU's VVM-direktiv³ og IE-direktiv⁴ er indarbejdet.

I godkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2.2 Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der søges om miljøgodkendelse til en eksisterende husdyrproduktion efter *Husdyrbrugloven* § 16 a til slagtesvin og smågrise. Figur 2-1 viser en oversigt over stald og gylletank, der søges godkendelse af.

Figur 2-1: Oversigtskort over stald og gylletank på Thorsmindevej 52.

³ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁴ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

2.3 Produktionsareal og husdyrhold

Husdyrbrugets produktionsramme reguleres ud fra m² produktionsareal. Derudover har dyretyper og staldd typer, samt evt. anvendelse af miljøteknologier afgørende betydning for husdyrbrugets miljøbelastning.

Det samlede ansøgte produktionsareal på Thorsmindevej 1, 8670 Låsby, er 1520 m² (Tabel 2-1). Skanderborg Kommune stiller vilkår om, at det angivne produktionsareal, dyretyper og staldd type skal overholdes. Der er i ansøgt drift søgt om plads til både slagtesvin og smågrise i stalden for at give mere fleksibilitet til at ændre produktionen i staldene efter behov.

Beregningerne i ansøgningsystemet tager udgangspunkt i den største emission fra anlægget (slagtesvin).

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Tabel 2-1. Oversigt over ansøgt drift og nudrift af stalde, dyretyper og produktionsareal på Thorsmindevej 1, 8670 Låsby.

Staldnavn	Staldstørrelse	Dyre- og staldd kategori	Produktionsareal
Ansøgt drift			
BBR 7 Slagtesvinestald	1797 m ²	Flexgruppe: Smågrise: Drænet gulv + Spalter (50%/50%). Slagtesvin: Drænet gulv + Spalter (33%/67%).	1520 m ²
Nudrift			
BBR 7 Slagtesvinestald	1797 m ²	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33%/67%)	1520 m ²

2.4 Anlæg og Beliggenhed

Husdyranlægget ligger samlet på adressen Thorsmindevej 1, 8670 Låsby. Hele anlægget, herunder den ansøgte stald, ligger ca. 2,3 km sydvest for byzonen til Flensted by, Låsby.

Afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ca. 240 m i sydvestlig retning (Skovsrodvej 35, 8670 Låsby), mens afstanden til nærmeste beboelse i samlet bebyggelse er ca. 1,6 km, Flensted Byvej 42.

2.4.1 Faste afstandskrav

Oversigt over generelle og aktuelle afstandskrav ses i Tabel 2-2:

Tabel 2-2: Generelle afstandskrav jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen §§5 og 6 samt faktiske afstande fra anlægget

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	630 m
Almene vandforsyningsanlæg	50	910 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	76 m

Offentlig vej og privat fællesvej	15	194 m
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25 m
Beboelse på samme ejendom	15	92 m
Naboskel	30	48 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplannens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	2,3 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	1,6 km
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50	240 m

Skanderborg kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses til det niveau, som er opstillet i *Husdyrbrugloven*, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.4.2 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten på ejendommen omfatter gyllebeholderen, som udgør et areal på 970 m² og en volumen på 5400 m³ (Tabel 2-3). Den samlede volumen på gyllebeholderene inklusiv fortank og kanaler er tilsammen 5.600 m³, og der anvendes naturligt flydelag på gyllebeholdere.

Den årlige produktion af gylle er op til 5.238 m³. Derved er gylleproduktionen for 9 måneder på 3.929 m³. Da gyllebeholderen i sig selv har en volumen på 5.400 m³ er kravet om en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder derved overholdt.

Ved beregning af den årlige produktion af gylle er vaskevand og vandspild indgår i normtallene for de enkelte dyretyper.

Tabel 2-3 Oversigt over opbevaringsanlæg, der anvendes fremover.

Anlæg	Byggeår	m ² / m ³	Seneste 10 års beholderkontrol ⁵	Overdækning
Gyllebeholder	1998	5000	2018	Flydelag
Fortank + kanaler		600		
I alt		5600		

⁵ Jævnfør Bekendtgørelse nr. 1322 af 14. december 2012 om kontrol af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning og ensilagesaft, skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10. år af en autoriseret kontrollør.

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den beregnede opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig

2.4.3 Affald

Døde dyr afhentes af DAKA efter behov og opbevares under kadaverkappe 30 meter fra stald på østside. Skanderborg Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge det gældende regulativ for Skanderborg Kommune. Det kan til enhver tid ses på www.renosyd.dk.

Der er i regulativet bl.a. krav til opbevaring af farligt affald som f.eks. spildolie: Affaldet skal opbevares i godkendt emballage på en plads med tæt bund, der kan opsamle indholdet fra den største beholder, og pladsen skal være overdækket.

2.5 Lugt

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra ventilation af staldene. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret og sensommer.

Faktaboks

I *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* (bilag 3, pkt. B), er der fastsat lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E⁶ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m³ luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

⁶ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Lugtgene afstande til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste enkeltbolig er beregnet via Husdyrgodkendelse.dk og ses i Tabel 2-4. Af tabellen fremgår det, at lugtgenekriteriet er overholdt for de forskellige områdetyper.

Tabel 2-4 Beregnede lugtgene afstande i husdyrgodkendelse.dk, * Ved korrigeret lugtgeneafstand tages højde for vindretningen i forhold til anlægget.

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift, m	Lugtgeneafstand, korrigeret*	Faktisk afstand fra staldanlægget, m	Lugtgenekriterie overholdt
Byzone, 5 OU	640	640	2406	Ja
Samlet bebyggelse, 7 OU	482,7	482,7	1595,6	Ja
Enkeltbolig ⁷ , Skovsrodvej 35, 15 OU	226,2	180,9	269,7	Ja

Ved beregnet lugtgeneafstand til enkeltbolig, er valgt nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt og som ejes af andre end den ansvarlige for driften af svineproduktionen. Øvrige naboer bor længere væk og lugtgenekravet er derfor overholdt for dem.

Korrektionsaf lugtgeneafstand beregnes automatisk i ansøgningssystemet, når stalden, med udgangspunkt i boligen, ligger inden for 300-60 grader. Det vil sige, at lugtgeneafstanden til boliger som ligger sydøst og sydvest for anlægget beregnes både med og uden korrektion. I dette tilfælde overholdes geneafstanden både med og uden korrektion.

2.6 Andre potentielle nabogener

2.6.1 Skadedyr

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekanaaler og strøelse er gode udklækningssteder for fluerne. Det er oplyst, at der ikke anvendes rovfluer i gyllekammerne, da der ikke har været gener med fluer. Dermed vurderes, at der ikke er fluegener for naboer.

Der er risiko for skadedyr på ejendomme med husdyr. Da det drejer sig om eksisterende og lukkede stalde med gyllebaseret gødningssystem, samt foderet opbevares i lukkede fodersiloer udendørs eller i foderladen, vurderer Skanderborg kommune, at der ikke vil ske en væsentlig ændring i opformering af fluer og andre skadedyr på husdyrbruget. Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv bekæmpelse af skadedyr, hvis der opstår gener med skadedyr.

2.6.2 Støv

Der vil forekomme støv fra staldventilationen, men det vurderes, at det ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboerne, da foder opbevares i udendørs siloer eller i foderladen og håndteres så vidt muligt i lukkede systemer.

⁷ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter *Landbrugslovens* regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

Derudover kan der opstå støvgener, når der kører tunge køretøjer på tilkørselsvejen og internt på bedriften, men støvgenerne forventes ikke at forekomme hyppigere end ved den nuværende drift, da mængden af transport ikke øges. Desuden findes der bevoksning omkring hovedparten af ejendommen, som vil begrænse spredningen af støv fra produktionen.

Skanderborg Kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for støvgener fra produktionen er minimal, og at der derfor ikke er grundlag for at stilles skærpende vilkår i denne miljøgodkendelse.

2.6.3 Støj

Støjkilderne vil hovedsageligt være ventilationsanlæggene og foderanlægget inklusive transportsnegle for kornet, mølle og blandingsanlæg. Derudover vil der forekomme støj ved transport til og fra bedriften. Alle støjkilder er sædvanligt forekommende på et landbrug med husdyrproduktion. Se yderligere beskrivelse om støj i Miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 10.

Vi vurderer, at husdyrbruget kan og skal overholde støjgrænserne for "Type 3. Blandet bolig og erhverv" i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Der er opstillet et vilkår i forbindelse med støj, som vil komme i anvendelse, hvis der kommer klager over støj fra ejendommen.

2.6.4 Lys

Der er kun lys i staldene, når der er behov for det samt personale til stede. Lyset slukkes manuelt, når staldene forlades, og der vil derfor normalt ikke være lys i aftentimerne.

Det er oplyst i ansøgningen, at der er udendørs belysning ved udleveringsrampen i den sydlige side midt på staldbygningen. Mellem belysningen og nærmeste nabo er der bevoksning.

På denne baggrund vurderes det, at belysning i forbindelse med produktionen, ikke vil være til gene for naboer.

2.6.5 Transporter til og fra ejendommen

Transport til og fra ejendommen foregår via Thorsmindevej og er beskrevet i den Miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 9-10, hvor det er vurderet, at trafikken på til- og frakørselsvejene ikke giver gene for omkringboende, og at mængden af trafik ikke øges som følge af godkendelsen.

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og vilkår for miljøgodkendelsen overholdes. Vi ser derfor ingen grund til at regulere transporterne på husdyrbrugets interne veje.

Færdsel på offentlig vej er omfattet af færdselsloven, hvor politiet er myndighed, og kan derfor ikke reguleres i denne godkendelse.

2.7 Jord, grundvand og overfladevand

Risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand er som udgangspunkt sikret via anden lovgivning.

2.7.1 Jord og grundvand

Produktionsanlægget er placeret inden for et område udpeget som følsomt drikkevandområde.

Skanderborg kommune vurderer, at den gældende bekendtgørelse om olietanke sikrer mod olieforurening af jord og grundvand fra olietanke.

Ligeledes vurderer Skanderborg Kommune, at når reglerne for opbevaring og anvendelse af sprøjtemidler overholdes og retningslinjer i kommunale indsatsplaner følges, sikres både jord, grundvand og overfladevand mod forurening.

Spildevand håndteres ligeledes efter gældende lovgivning, og vaskevand fra staldene ledes til gyllebeholder.

2.8 Natur

Af Tabel 2-5 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i både nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk (skema 223413). Med denne godkendelse vil ammoniakemissionen være uændret fra nudrift til ansøgt drift, da produktionsarealet er uændret. Baggrundsdepositionen i området er 11,1 NH₃-N pr. år.

Tabel 2-5 Beregnet ammoniak emission fra ansøgt stald og gylletank i nudrift og ansøgt drift.

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift	2280,4
Ansøgt drift	2280,4
Meremission, som følge af udvidelsen:	0

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrbrugloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende

inden for internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrbrugloven* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*⁸ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **totaldeposition** fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, være en **totaldeposition** på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug ud over husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **totaldeposition** til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **totaldepositionen** fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **totaldeposition** til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **merdeposition** til kategori 3-natur som udgangspunkt er 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

2.8.1 Natura 2000/Kategori 1 natur

Faktaboks

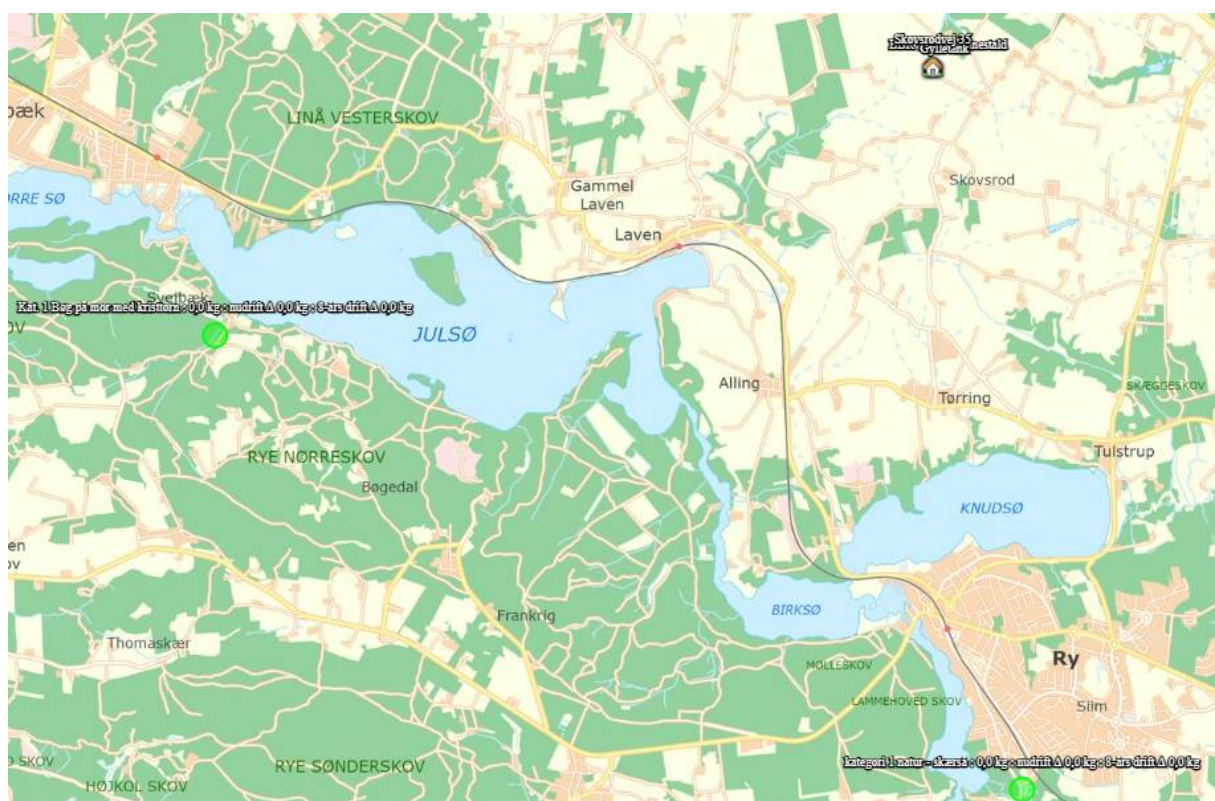
EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse (med senere ændringer).

fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rastestområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende inden for habitatafgrænsningerne skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste kategori 1 natur er Elle- og askeskov ved Skærså, som ligger ca. 7,2 syd km. Dernæst ligger kategori 1 naturområdet, bøg på mor med kristtorn ved Svejbæk, ca. 7,6 km sydvest for anlægget. Se naturområderne på Figur 2-2.

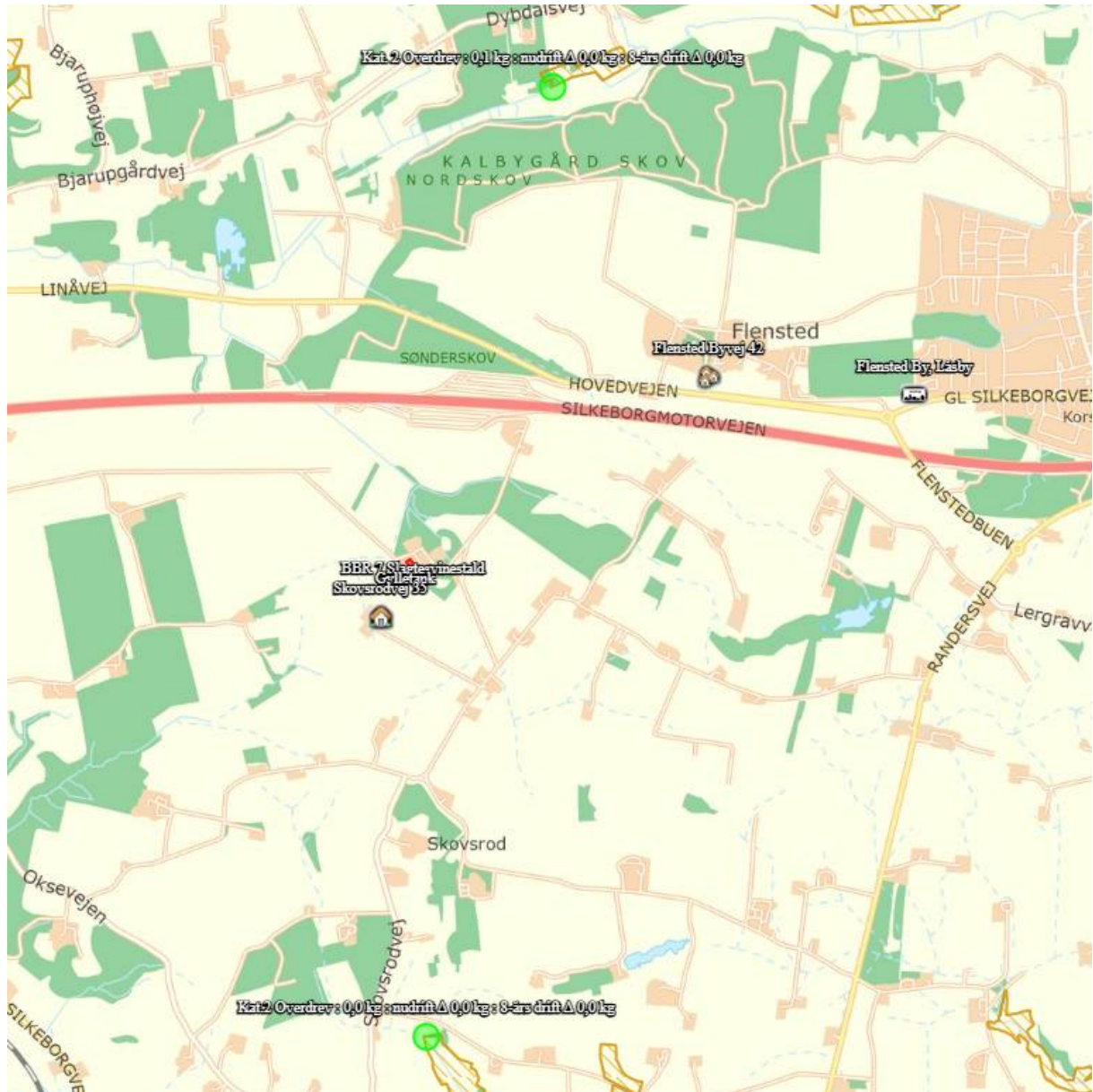
Figur 2-2: Beregning af ammoniakdeposition til nærmeste kategori 1 naturområder

Det skrappeste afskæringskriterie for totaldeposition er 0,2 kg N/ha/år, hvilket gælder for husdyrbrug, hvor der er mere end et andet husdyrbrug som påvirker samme naturområder. Når der ikke er andre husdyrbrug i nærheden, er afskæringskriteriet en total deposition på 0,7 kg N/ha/år. Depositionen som følge af den ansøgte produktion er beregnet til 0,0 kg N/ha/år, og overholder dermed afskæringskriteriet.

Vi vurderer, at nærmeste kategori 1 naturområde ikke påvirkes af ammoniakdeposition fra husdyrbruget, og derfor er områderne ikke nærmere beskrevet.

2.8.2 Kategori 2 natur

De nærmeste kategori 2 naturområder er to overdrev, som ligger henholdsvis 2,1 km syd for og 2,3 km nord for produktionsanlægget, se Figur 2-3 .

Figur 2-3: Beregning af ammoniakdeposition til nærmeste kategori 2 områder (grøn cirkel).

Totaldepositionen til overdrevene er beregnet til henholdsvis 0,0 og 0,1 kg N/ha/år (Tabel 2-5). Da nudrift og ansøgt drift har samme produktionsareal, er deposition den samme i nudrift og ansøgt drift.

Overdrev har normalt tålegrænser i intervallet 10-20 kg N/ha/år. Da baggrundsbelastningen i området er 11,1 kg N/ha/år og totaldepositionen til overdrevene er højst 0,1 kg N/ha/år, er den samlede deposition (baggrundsdeposition+totaldeposition) til overdrevene 11,2 kg N/ha/år og det er derved Skanderborg Kommunes vurdering, at den samlede deposition til overdrevene er så tæt på den lave grænse

i tålegrænse intervallet, at overdrevene ikke vil være påvirket af ammoniakdepositionen fra anlægget på Thorsmindevej 1, 8670 Låsby.

Da totaldepositionen til overdrevene samtidig er under 1 kg/ha/år, vurderer vi, at der ikke er grundlag for skærpnde vilkår i denne forbindelse.

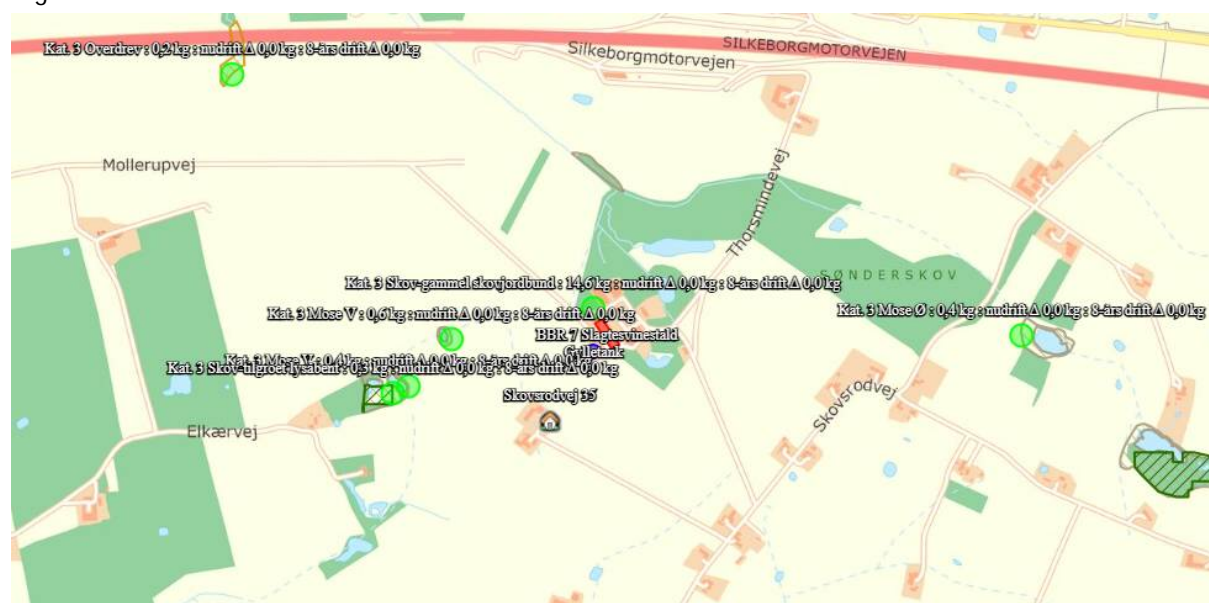
Overdrevene er på den baggrund ikke beskrevet nærmere.

Tabel 2-5: Beregnet ammoniakdeposition på nærliggende beskyttet kategori 2 natur.

	Mer-deposition (8 års drift), kg N/ha/år	Mer-deposition (nudrift), kg N/ha/år	Total-deposition, kg N/ha/år
Overdrev mod nord, kategori 2	0,0	0,0	0,1
Overdrev mod syd, kategori 2	0,0	0,0	0,0

2.8.3 Kategori 3 natur og Skov

Der er beregnet ammoniakdeposition til flere kategori 3 naturområder omkring Thorsmindevej 1, se Figur 2-4.

Figur 2-4: Beregning af ammoniakdeposition til nærmeste kategori 3 natur og skovområder.

Nærmeste beskyttede kategori 3 naturområde ligger omkring 30 meter nord for stalden og omgrænser hele ejendommen. Her er skov med gammel skovjordbund (Tabel 2-6). Cirka en kilometer øst for ejendommen er en mose og omkring 400-500 meter vest for anlæggene er der to moser, hvoraf den ene er omkranset af mark og den anden af en skov, tilgroet lysåben. Omkring 1,2 kilometer nordvest for ejendommen ligger et overdrev.

Tabel 2-6: Beregnet ammoniakdeposition på nærliggende beskyttet kategori 3 natur.

	Mer-deposition (8 års drift), kg N/ha/år	Mer-deposition (nudrift), kg N/ha/år	Total-deposition, kg N/ha/år
Skov- gammel skovjordbund, kategori 3	0,0	0,0	14,6
Skov- tilgroet lysåbent, kategori 3	0,0	0,0	0,3
Mose mod øst, kategori 3	0,0	0,0	0,4
Mose mod vest (mark), kategori 3	0,0	0,0	0,6
Mose mod vest (skov), kategori 3	0,0	0,0	0,4
Overdrev mod nordvest, kategori 3	0,0	0,0	0,2

Merdepositionen til de beskrevne kategori 3 naturområderne er alle på 0 kg N/ha/år (fordi det er en eksisterende produktion). Ifølge *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* kan Kommunen kun sætte vilkår, hvis det ansøgte medfører en merdeposition på kategori 3-natur på mindst 1 kg N/ha/år. Da merdepositionen er beregnet til 0 kg N/ha/år for alle kategori 3 naturtyper, er der derved ikke grundlag for at stille skærpende vilkår i denne forbindelse og Skanderborg Kommune vurderer derfor, at naturområdernes tilstand ikke ændres i negativ retning.

Kategori 3 naturtyperne er på den baggrund ikke beskrevet nærmere.

Se yderligere beskrivelse i Miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 19.

Faktaboks

En skov er defineret som et areal, der er større end ½ ha og mere end 20 m bred, som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer.

En skov er ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Årsagen til at gamle skove er ammoniakfølsomme er, at både løv- og nåleskov har en tålegrænse for kvælstofdeposition på 10-20 kg N/ha/ år. Det, som kan skades i skoven, er dels vækstforhold og plantearter via ændringer i jordbundskemien, dels andre følsomme organismer, og endelig i ekstreme tilfælde selve træernes bladvæv og andre planters væv.

Ændring af jordbundskemien har normalt kun uvæsentlig betydning i skov plantet på tidligere landbrugsjord, idet den tidligere kalkning, pløjning og gødskning under landbrugsdyrkningen modvirker ændringerne. I gamle skovområder, som ikke er etableret på tidligere landbrugsjord i de sidste par hundrede år, er jordbunden derimod følsom.

Skov opstået ved tilgroning af naturarealer for mindre end ca. 200 år siden indtager en mellemstilling. Ved en vurdering af ammoniakfølsomhed har det derfor betydning, om skoven har en jordbund, som har båret skov i kort eller lang tid. Jo længere tid, des mere følsom. Hvis jordbunden har været dyrket som landbrugsjord, inden skoven blev etableret og inden for de sidste par hundrede år, er jordbunden mindre følsom.

For at kunne afklare om en skov er ammoniakfølsom, indhentes yderligere oplysninger. Jf. den ovenfor nævnte definition på ammoniakfølsom skov er det således nødvendigt at indhente oplysninger om, hvorvidt der har været skov på arealet i lang tid (mere end 200 år), eller at indhente oplysninger om, hvorvidt der er naturskovsindikerende eller gammelskovsarter i skoven.

Oplysninger om hvilke skove, der har gammel skovjordbund, må sammenstilles ud fra tilgængeligt kortmateriale. Hvis skoven både findes på kort fra ca. 200 år siden og i dag, og der ikke er kort, der viser, at skoven i mellemtiden var væk i en periode, må skoven anses for at have gammel skovjordbund. Selve træernes alder i skoven spiller kun en rolle, hvis nogle af dem er over 200 år. I så fald er der også tale om gammel skovjordbund. Oplysninger om hvilke skove, der er selvgroede på tidligere uopdyrket naturareal, må søges på tilsvarende vis ved at sammenholde data fra kort.

Desuden vil der være tale om en ammoniakfølsom skov, hvis den rummer en eller flere af de arter, der er naturskovindikerende eller gammelskovsarter, og som er på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovloven. Det følger heraf, at en skov godt kan være ammoniakfølsom, fordi den rummer naturskovindikerende eller gammelskovsarter, selv om der ikke har været skov på arealet i meget lang tid – mere end 200 år. I de fleste tilfælde vil en skov, der rummer sådanne arter, dog være en gammel skov.

2.8.4 Bilag IV arter

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets⁹ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rastekområder.

Den eneste bilag IV art, der findes i området, og som er relevant i forbindelse med at de ansøgte stalde, er Stor vandsalamander 145 meter nordøst for stalden (Figur 2-5). Stor vandsalamander har kendte, men spredte forekomster i området. Stor vandsalamander yngler i rene vandhuller, og kan bruge alle vandhuller som rastesteder. Den overvintrer på land.

Figur 2-5: Sø hvor Stor vandsalamander er registreret i 2018 (rød cirkel).

Ved besigtigelse i 2018 er Stor vandsalamander observeret i søen på Figur 2-5, og søen blev registreret som næringsrig. Da det er en eksisterende produktion, som godkendes, og der derfor ikke sker en mer-deposition af ammoniak, vurderer Skanderborg Kommune, at vandsalamanders levested dermed ikke påvirkes yderligere af projektet.

⁹ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer)).

Arter af flagermus kan også forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med nærværende udvidelse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

Da der er tale om godkendelse af en eksisterende produktion og der ikke bygges nyt, vurderes det ansøgte projekt ikke at påvirke nogen bilag IV arter negativt.

2.9 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen og fredninger m.v. Det vil sige relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Alle disse beskyttelseshensyn retter sig mod nye bygninger.

I dette tilfælde foregår den ansøgte produktion udelukkende i eksisterende bygninger. Vurdering i forhold til dette er derfor ikke relevant.

2.10 BAT

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling. For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IE-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter¹⁰ ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter. Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade¹¹, hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er derudover fastlagt BAT-standardvilkår for de gængse husdyrproduktionsgrene, der beskriver en emissionsgrænseværdi for ammoniak som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. BAT-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse.

Ikke-IE brug med mere end 750 kg N/år i ammoniak emission, skal overholde BAT-ammoniak emissionen fastlagt i bekendtgørelsen.

IE-brug skal overholde BAT-ammoniak emissionskravet samt redegøre for miljøledelse, management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning.

IE-brug er:

¹⁰ Rammerne for dette BREF-dokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

¹¹ Teknologibladene er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologibladene er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

- Flere end 750 stipladser til søer
- Flere end 2.000 stipladser til slagtesvin over 30 kg
- Flere end 40.000 stipladser til fjerkræ

En del BAT-krav er indarbejdet i generel lovgivning i Danmark og gældende for alle husdyrbrug i Danmark, fx krav til hvornår husdyrgødningen må bringes ud og med hvilke metoder. Derudover er der en række krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelses kapitel 17, som er gældende for alle IE-brug.

På husdyrholdet anvendes forskellige tiltag til opfyldelse af Miljøstyrelsens vejledende krav om BAT-standard vilkår:

Se miljøkonsekvensrapporten for nærmere beskrivelse angående BAT, bilag 1, side 12.

2.10.1 Ammoniak

Der er metodefrihed i forhold til valg af stalddtype og miljøteknikker, når BAT-ammoniak kravet skal opfyldes.

I dette tilfælde anvendes:

- **Drænet gulv**
- Gyllebeholdere med naturligt flydelag. Gyllen omrøres kun i forbindelse med udkørsel.
- **Mekanisk ventilation**

Der anvendes ikke miljøteknologi til at reducere ammoniakemissionen.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er fastlagt emissionsgrænseværdier for husdyrbrug. Både BAT-krav og den faktiske ammoniak emission for bedriften beregnes i ansøgningssystemet. For den samlede bedrift er ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT beregnet til maksimalt at måtte være 3.884 kg N/år (BAT-kravet).

Ammoniakemissionen for det ansøgte projekt er beregnet til 3.884 kg N/år, da det er godkendelse af en eksisterende produktion (Tabel 2-7). BAT-kravet for ammoniakemission er dermed opfyldt.

Tabel 2-7: Oversigt over BAT beregninger fra stalde og lagre

Samlet BAT beregning (kg N/år)			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav	3.496	388	3.884
Faktisk emission	3.496	388	3.884
Forskel	-	-	0
Vejledende BAT overholdt?	-	-	Ja

Samlet set vurderer kommunen, at produktionen overholder krav til BAT for stalden.

2.10.2 Fodring

Fodring af dyr på IE-brug skal tilpasses dyrene, så foderet udnyttes optimalt i forhold til dyrenes forskellige vækst/livs faser.

På denne bedrift anvendes fasefodring til slagtesvinene, hvilket gør at foderet er tilpasset grisenes behov for næringsstoffer.

For at øge dyrenes udnyttelse af fosfor i foderet, og dermed begrænse mængden af fosfor i gødningen, skal der anvendes minimum enkelt dosis (100 %) fytase.

Da både anvendelse af fase-fodring og fytase er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (§36), er der alene stillet vilkår under Egen Kontrol, om at der ved tilsyn, skal kunne fremvises dokumentation for at dette overholdes.

2.10.3 Vand- og energiforbrug

For at leve op til BAT er der krav om, at forbruget af vand og energi optimeres. For at kunne følge op på dette, er det i første omgang nødvendigt at registrerer forbruget. Det nuværende forbrug fremgår af Tabel 2-8. Det estimeret forbrug ved ansøgt drift forventes at være det samme som nuværende forbrug.

Tabel 2-8 Oversigt over nuværende forbrug af vand og energi.

Forbrug, nudrift	
Vand til produktionen, m ³	4800
Elforbrug, kWh	72.000
Dieselolie, l	600 (udtørring af stald)

I Miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 15-17, er beskrevet hvordan produktionen lever op til BAT i forhold til energi- og vandforbrug.

Der stilles vilkår under Egen Kontrol, om, som minimum, årlige registreringer af forbruget.

2.10.4 Management og miljøledelse

En del af de handlinger der vurderes at være BAT, er nu indarbejdet i dansk lovgivning, og således umiddelbart gældende for alle IE-brug. Der skal således være et undervisningsprogram for ansatte, der skal være et miljøledelsessystem, og der skal være en beredskabsplan på alle IE-brug, som kan fremvises ved tilsyn.

Dette er yderligere beskrevet i Miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 17.

Skanderborg Kommune vurderer, at produktionen lever op til BAT i forhold til management, når kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen overholdes.

Bilag 1 – Miljøkonsekvensrapport

Se vedhæftede dokument